

The Effectiveness of Psycho-Behavioral Science Training on Promoting Prosocial Behavior of Secondary School Students¹

Saran Pimthong²

Received: March 19, 2020 Revised: July 1, 2020 Accepted: July 2, 2020

Abstract

The objective of this experimental study was to investigate the effectiveness of integrated psychological training for secondary school students on their prosocial behavior enhancement. The study employed a 2 by 2 factorial design. There were two types of training: 1) sportsmanship training, and 2) moral reasoning training. Samples of this study were 120 students from Suphanburi sports school. The students were randomly assigned to one of the following four groups joining other type of training. Two months after training, psychological measures, and behavior test were administered to all students. Assessments used in this study were in the form of summated rating scales. The items of each questionnaire were carefully selected based on several statistical criteria: item discrimination and item-total correlation. Reliability in terms of alpha coefficient was computed for each measure range from 0.84 to 0.87. A statistical procedure used to test the hypotheses was Multivariate analysis of covariance. The result showed that, when compared with the other groups, the 100% trained group was more superior in prosocial behavior assessed 2 months after training. The effectiveness of the psychological training was clearly evident. According to the results in this experiment, important policy recommendations are given. School should promote the integrated psychological training on sportsmanship and moral reasoning to promote prosocial behavior of secondary school students.

Keywords: experimental study, prosocial behavior, psycho-behavioral science, sportsmanship, moral reasoning

¹ Research Article. Supported by Government Budget Grant, Srinakharinwirot University

² Assistant Professor at Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University. E-mail: saranpimthong@gmail.com

ประสิทธิผลของการฝึกอบรมทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา¹

ศรัณย์ พิมพ์ทอง²

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการฝึกจิตลักษณะแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยใช้รูปแบบการวิจัย 2 by 2 factorial design มีการจัดกระทำ 2 ประเภท ได้แก่ 1) การฝึกอบรมความมีน้ำใจนักกีฬา และ 2) การฝึกอบรมเหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนกีฬา จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 120 คน ซึ่งถูกสุ่มเข้าหนึ่งในสี่กลุ่มโดยไม่ลำเอียง โดยมีการวัดผลด้านจิตลักษณะที่มีการฝึกและพฤติกรรมเอื้อสังคมหลังจากสิ้นสุดการทดลอง 2 เดือน เครื่องมือวัดในงานวิจัยนี้เป็นมาตรประเมินรวมค่า โดยเลือกข้อคำถามที่ค่าอำนาจจำแนกสูง พิสัยค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดอยู่ระหว่าง 0.84-0.87 ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมหลายตัวแปร ผลการศึกษา พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกจิตลักษณะ 2 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของการฝึกอบรมในงานวิจัยนี้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ สามารถแสดงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญจากผลการวิจัย คือ โรงเรียนควรส่งเสริมการฝึกจิตลักษณะแบบบูรณาการพร้อมกันทั้ง 2 ด้าน ทั้งความมีน้ำใจนักกีฬาและเหตุผลเชิงจริยธรรม จะสามารถพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมในกลุ่มนักเรียนให้เกิดขึ้นได้มาก

คำสำคัญ: งานวิจัยเชิงทดลอง พฤติกรรมเอื้อสังคม จิตพฤติกรรมศาสตร์ ความมีน้ำใจนักกีฬา
เหตุผลเชิงจริยธรรม

¹ รายงานวิจัย ได้รับทุนสนับสนุนจากทุนเงินงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีเมล: saranpimthong@gmail.com

ที่มาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

สภาพปัญหาด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในสังคมไทย ยังพบว่าเป็นปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไขได้บรรลุตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ แม้ว่าจะได้รับการบรรจุไว้เป็นเรื่องที่สำคัญตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2555 – 2559 ก็ตาม (Department of Children and Youth, 2018) ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียเป็นวงกว้างต่อสังคม และทำให้ประเทศไทยมีปัญหาสังคมสืบเนื่องเพิ่มมากขึ้น เหตุเพราะ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีความสำคัญกับการดำรงชีวิตของกลุ่มบุคคลในสังคม เปรียบเหมือนข้อตกลงในการใช้ชีวิตร่วมกันอย่างปกติสุข โดยดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสังคมนั้นๆ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมจึงเป็นการกระทำที่สังคมนั้นเห็นชอบ และให้การสนับสนุน (Dubas et al., 2014)

ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมไทย โดยเฉพาะค่านิยมการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม วิธีการดำเนินชีวิตที่แต่ละคนล้วนต้องแข่งขันภายใต้ระบบทุนนิยม และทำไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล ความต้องการทางด้านวัตถุดิบเพิ่มขึ้นจากการรับรู้ผ่านสื่อในหลายรูปแบบ จนอาจทำให้เกิดพฤติกรรมเห็นแก่ตัว และเอารัดเอาเปรียบกันมากขึ้น แต่ในทางกลับกัน พฤติกรรมการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (empathy) ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางบวกกลับลดน้อยลงไปทุกที แต่สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ในขณะที่มนุษย์มีความเห็นแก่ตัว แต่ก็มีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ยังมีพฤติกรรมช่วยเหลือเอื้อเฟื้อและเสียสละให้กับสังคม (Eriksson et al., 2020; Khathawanit, 2003; Bhanthumnavin, 1995) พฤติกรรมทางบวกเหล่านี้ถือเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งของการมีพฤติกรรมเอื้อสังคม (prosocial behavior) ซึ่งการมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมจะช่วยส่งเสริมให้สังคมนั้นอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขสืบเนื่องในระยะยาว

ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะทำการศึกษาเพื่อพัฒนาการมีพฤติกรรมเอื้อสังคมในกลุ่มตัวอย่างเยาวชนในรูปแบบของการวิจัยเชิงทดลอง เนื่องจากความสำเร็จของการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ามีจุดเริ่มต้นที่สำคัญประการหนึ่งอยู่ที่ทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นพลเมืองของชาติ โดยการพัฒนาให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคม จะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาในกลุ่มเยาวชนเป็นสำคัญ รูปแบบการวิจัยของโครงการวิจัยนี้ จะเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental study) เพื่อประเมินผลโครงการพัฒนาหรือชุดฝึกอบรมเพื่อการสร้างเสริมพฤติกรรมเอื้อสังคมในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งผลจากการวิจัยจะใช้พิสูจน์ความสำเร็จของกิจกรรมการฝึกอบรม เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่ากิจกรรมการพัฒนานั้นได้ผลดีจริงและผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างนั้น เกิดจากการจัดการพัฒนาในช่วงโครงการนั้นจริง นอกเหนือจากการที่ผู้รับเข้าการพัฒนาจะพัฒนาไปเองตามธรรมชาติ และตามสถานการณ์เรียนรู้ตามปกติ (Bhanthumnavin, 2006)

จากความสำคัญดังที่กล่าวมา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้วิธีการและเครื่องมือทางสถิติในแสดงผลการศึกษาให้ชัดเจนและเป็นที่น่าสนใจยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยทำการศึกษาความเป็นไปได้ของข้อสมมติฐานและประสิทธิผลของการฝึกอบรมทางพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ปรากฏชัด โดยคาดหวังว่าผลการศึกษาจะสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการดำเนินงานพัฒนาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ด้วยการมีนโยบายส่งเสริมที่เหมาะสมทั้งในระดับหน่วยงานและระดับประเทศ เพื่อการพัฒนาคนดีคนเก่งสู่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการฝึกจิตลักษณะแบบต่าง ๆ ต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมเอื้อสังคม

Eisenberg (1986) ได้ริเริ่มนิยามคำว่า พฤติกรรมเอื้อสังคม (prosocial behavior) ว่าเป็นการกระทำที่มุ่งหมายตั้งใจที่จะช่วยหรือเป็นประโยชน์กับบุคคลอื่น ระยะเวลาต่อมา Eisenberg et al. (1999) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมเอาการกระทำต่าง ๆ ดังนี้คือ 1) การช่วยเหลือ (helping) 2) การแบ่งปัน (sharing and donating) และ 3) การปลอบโยน (comforting) ในขณะที่ Batson and Powell (2003) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคม ว่าเป็นพฤติกรรมทางด้านบวก และเป็นการกระทำที่มุ่งมั่นตั้งใจกระทำที่เป็นประโยชน์กับผู้อื่น โดยพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์กับผู้อื่นนั้นจะเป็นการกระทำที่เป็นประโยชน์กับผู้อื่นมากกว่าเป็นพฤติกรรมเพื่อตนเอง

พฤติกรรมเอื้อสังคม จึงเป็นการกระทำเพื่อช่วยเหลือ หรือเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลอื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ (Gibbs, 2003) โดยเป็นการกระทำเพื่อผู้อื่นเพราะเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและต้องการช่วยเหลือผู้อื่นโดยแท้จริง (Tengtrairat et al., 2001) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเป็นเยาวชนที่อยู่ในช่วงที่กำลังจะต้องเรียนรู้ถึงรูปแบบการใช้ชีวิตในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเป็นต้องเรียนรู้พฤติกรรมกลุ่มและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเรียบร้อย ดังนั้นถ้านักเรียนมีพฤติกรรมเอื้อสังคม จะทำให้ได้รับประสบการณ์ในเชิงบวก เกิดความรู้สึกที่ดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีพฤติกรรมดำรงชีวิตที่เหมาะสม ส่งผลให้สามารถปฏิบัติภารกิจในสังคมได้อย่างปกติสุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Theaparuk & Thiwatanom, 2007) นอกจากพฤติกรรมเอื้อสังคม เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นแล้ว ยังเป็นการลดพฤติกรรมความก้าวร้าว และลดพฤติกรรมต่อต้านสังคม (Carlo et al., 2010) ทำให้พฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นสิ่งที่น่าปรารถนาและมีประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย (Eisenberg et al., 2006)

ดังนั้น ผลจากการศึกษาในงานวิจัยนี้จึงน่าจะได้ชุดฝึกอบรมทางพฤติกรรมศาสตร์ที่สามารถใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนและส่งเสริมพฤติกรรมอย่างเหมาะสมให้กับเยาวชนของประเทศในขั้นต่อไป

เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมเอื้อสังคม

Kohlberg ได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีในด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (moral reasoning) ซึ่งมองว่าการพัฒนาจริยธรรมในบุคคล ประกอบด้วย การลดความเห็นแก่ตัวลง และใช้เหตุใช้ผลให้มากขึ้นในเรื่องที่มีความซับซ้อน ผ่านการเสริมแรงให้บุคคล โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนมีความสามารถทางการคิดที่จะเติบโตข้ามขั้น

จากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับที่สูงกว่าได้ การกำหนดสถานการณ์ความขัดแย้งทางศีลธรรมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่เขาเน้นย้ำว่า ควรนำไปใช้ในการพัฒนาความคิดของเด็กและเยาวชน (Musschenga, 2009)

เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นเหตุผลของบุคคลในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง เหตุผลที่บุคคลอาจใช้ได้นั้นมี 3 ระดับ ระดับละ 2 ชั้น เริ่มต้นตั้งแต่ชั้นที่ 1 จนถึง ชั้นที่ 6 ระดับแรก เริ่มจากขั้นต่ำสุดคือ การมีเจตนาที่จะหลบหลีกการโดนลงโทษ ชั้นที่สอง คือ เจตนาที่จะได้รับรางวัลเป็นการตอบแทน ระดับที่สอง ชั้นที่สามคือ เจตนาที่จะทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ ชั้นที่สี่ คือ เจตนาที่จะเคารพกฎหมาย หลักศาสนา หรือระเบียบของสังคม เพราะเห็นความสำคัญของสิ่งเหล่านี้ ระดับที่สาม ได้แก่ ชั้นที่ห้า คือ การเคารพตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้ รู้จักละอายใจตนเองเมื่อทำผิด และภาคภูมิใจในตนเองเมื่อทำความดี และชั้นที่หก คือ การยึดอุดมคติสากล เช่น ความเสมอภาค ความยุติธรรม เห็นแก่ส่วนรวม และมนุษยธรรม (Yilmaz et al., 2019)

จากการประมวลเอกสารพบบางงานวิจัยหลายงาน ที่แสดงให้เห็นว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นจิตลักษณะที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมในกลุ่มตัวอย่างเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น พฤติกรรมจริยธรรมในด้านการเรียนของนักศึกษา (Reynolds & Ceranic, 2007) พฤติกรรมเสียสละของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Khemthong et al., 2013) พฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านความรับผิดชอบส่วนบุคคล (Tungcharoen & Pimthong, 2018) รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมเอื้อสังคมด้วยเช่นกัน (De Caroli et al., 2014; Ongley et al., 2014; Carlo et al., 2018)

ในส่วนนี้ทำให้สรุปได้ว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นจิตลักษณะหนึ่ง ที่มีผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของบุคคล ซึ่งจากผลวิจัยที่สำคัญของงานวิจัยที่ได้ประมวลมาพบว่าจิตลักษณะด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมต่าง ๆ และพฤติกรรมเอื้อสังคม รวมทั้งยังเป็นจิตลักษณะที่สำคัญที่ต้องพัฒนาให้มีในบุคคลทุกระดับเพื่อให้มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากขึ้นในสังคม

ความมีน้ำใจนักกีฬากับพฤติกรรมเอื้อสังคม

ความมีน้ำใจนักกีฬา (sportsmanship) เป็นจิตลักษณะที่ประกอบด้วยคุณธรรมที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นพื้นฐานช่วยให้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข (Phianchop, 1980) ดังนั้น ความมีน้ำใจนักกีฬาจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนควรจะมีและทุกคนสามารถที่จะมีได้ ไม่จำเป็นว่าผู้นั้นจะต้องเป็นนักกีฬาหรือไม่ บุคคลทั่วไปก็สามารถมีน้ำใจนักกีฬาได้ โดยการแสดงออกไม่ว่าจะเป็นทั้งในทางความคิดและในการกระทำ

ในฐานะที่การแข่งขันกีฬา ถูกจัดให้เป็นการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งในการพัฒนาความคิดด้วยการเล่นกีฬาอย่างยุติธรรม การเรียนด้านกีฬาจึงเป็นมากกว่าการพัฒนาแต่เพียงด้านกายภาพในกับผู้เรียน แต่กลายเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาจิตลักษณะและคุณธรรมที่สำคัญควบคู่กันไปด้วย (Gibbons & Ebbeck, 1997) ทั้งนี้ Shields and Bredemeier (1995) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้ว การเล่นกีฬาจะช่วยสร้างการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสังคมของบุคคลอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาในบุคคลและส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคมแก่บุคคลนั้นด้วย นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการเล่นกีฬายังช่วยส่งเสริมการพัฒนาค่านิยมด้านสังคมเชิงบวก ตั้งแต่การเล่นกีฬาด้วยความยุติธรรม จึงเป็นจุดเน้นที่ควรให้ความสำคัญ ต่อความมีน้ำใจนักกีฬาในบุคคลเป็นอย่างยิ่ง

โดยสรุปแล้ว ความมีน้ำใจนักกีฬา จึงหมายถึงความคิดและความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับการประพฤติตนอย่างเหมาะสมในการเล่นกีฬา ด้วยการเคารพกฎกติกา การเคารพทีมคู่แข่งหรือผู้เล่นฝั่งตรงข้าม รวมถึงการมีมารยาท และมีจรรยาบรรณของการเป็นนักกีฬา (Vallerand et al., 1997; Stornes & Bru, 2002)

ในส่วนของงานวิจัยที่สนับสนุนถึงความสัมพันธ์ของความมีน้ำใจนักกีฬากับการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น พฤติกรรมรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม (Courel-Ibanez et al., 2019) ความสามารถในการจัดการกับเหตุการณ์เชิงลบที่พบรายวัน (Demerouti & Cropanzano, 2017) สำหรับผลการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬา เช่น Ngualamhin (2010) ศึกษาการจัดการเรียนรู้พลศึกษาเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนประถมศึกษา และ Sritalaeng and Kwanboonchan (2015) ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้กิจกรรมกีฬารักบี้ฟุตบอลเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงให้เห็นว่า ความมีน้ำใจนักกีฬาเป็นจิตลักษณะที่พัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้

จากผลการประมวลเอกสารข้างต้น จึงสรุปได้ว่าความมีน้ำใจนักกีฬาย่อมส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมทางสังคมอย่างเหมาะสมด้วย เช่นเดียวกับพฤติกรรมเอื้อสังคม

หลักการฝึกอบรมเหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นจิตลักษณะที่มีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง จึงมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอยู่มาก องค์ความรู้ดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์ที่จะนำมาเป็นหลักเพื่อการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมในบุคคล ดังนั้นการพัฒนาเพื่อการฝึกอบรมทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ให้ประสบความสำเร็จ ควรยึดหลักการ ได้แก่ 1) หลักของการพัฒนาที่ถูกต้อง ต้องยึดหลัก “การสร้างให้เกิดความขัดแย้งขึ้นภายใน” การฝึกพัฒนาโดยไม่ได้ยึดหลักดังกล่าวอาจไม่ได้ผลตามที่คาดหวัง ความขัดแย้งในที่นี้คือ ความขัดแย้งของคุณธรรมหรือค่านิยมตั้งแต่ 2 ด้านขึ้นไปที่ขัดแย้งกันในบริบทหนึ่งๆ ซึ่งทำให้บุคคลนั้นต้องตัดสินใจพิจารณาเลือกว่าจะยึดคุณธรรมหรือค่านิยมตัวไหนเป็นแนวปฏิบัติ 2) หลักการช่วยผู้ให้คิด เนื่องจากเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นลักษณะด้านความรู้คิด (cognitive) การที่จะเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาลักษณะดังกล่าวจะต้องให้ผู้รับการพัฒนามีโอกาสคิด เช่น คิดในด้านผลดี ผลเสียที่จะเกิดกับการตัดสินใจแต่ละทางเลือก 3) หลักพัฒนาตามความพร้อม การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะได้ผลดีถ้าเป็นไปตามความพร้อมของผู้รับการพัฒนา ความพร้อมที่สำคัญคือพัฒนาการทางสติปัญญา ชั้นเหตุผลเชิงจริยธรรมที่เน้นพัฒนาจึงควรสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้รับการพัฒนาด้วยเช่นกัน 4) หลักพัฒนาที่ละชั้นตามลำดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยธรรมชาติ มีพัฒนาการตามลำดับจากขั้นต่ำสู่ขั้นที่สูงกว่า และการพัฒนาจะเป็นไปทีละชั้นไม่มีการข้ามขั้น 5) หลักความเข้มข้นของการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ความเข้มข้นอาจเป็นความเข้มที่แต่ละกิจกรรม ความเข้มข้นที่มีหลาย ๆ กิจกรรมซ้ำ ๆ ครั่ง หรือทั้งสองอย่างร่วมกัน (Meekhun, 2010)

การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยสื่อที่เหมาะสมกับช่วงวัย เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถทำได้และน่าจะใช้ได้ผลดีกับกลุ่มเด็กและวัยรุ่น เพราะกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวยังอยู่ในวัยที่สนใจสารประเภทสื่อ เช่น Pholsri (2009) ศึกษาผลการสอนโดยใช้หนังสือนิทานที่มีต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

การใช้นิทานสามารถยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมได้ และ Thatsanasri (2013) ศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยผ่านการดูแอนิเมชันสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าสามารถยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้น การฝึกอบรมเหตุผลเชิงจริยธรรมในงานวิจัยนี้ ได้ออกแบบชุดฝึกที่ยึดตามหลักการทั้ง 5 ประการตามลำดับข้างต้นอย่างเหมาะสมและถูกต้อง ผ่านสื่อที่น่าสนใจสำหรับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยม จึงทำให้คาดว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ตามต้องการ

หลักการฝึกอบรมความมีน้ำใจนักกีฬา

Nonjuy (2015) พบว่า รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างความมีน้ำใจนักกีฬา จะดำเนินการผ่านกิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) กิจกรรมละลายพฤติกรรม 2) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 3) กิจกรรมฐาน 4) กิจกรรมภาคกลางคืน 5) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 6) กิจกรรมการให้ความรู้ความเข้าใจ 7) กิจกรรมการวางแผนทำงานเพื่อสังคม 8) กิจกรรมกีฬาเชื่อมสัมพันธ์ และ 9) กิจกรรมการสรุปและประเมินผล ในขณะที่ในงานวิจัยนี้ จะได้ยึดการพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬา ตามองค์ประกอบของ Vallerand et al. (1997) Stornes and Bru (2002) ได้แก่ 1) การเคารพแบบแผนและกฎกติกาของการเล่นกีฬา 2) การทุ่มเทและใส่ใจต่อการเล่นกีฬา 3) การเคารพต่อผู้เล่นฝั่งตรงข้าม และ 4) การมีมารยาทและมีจรรยาบรรณของการเป็นนักกีฬา ดังนั้น ในการพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬาของเด็กและเยาวชน จะต้องสร้างกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กมีน้ำใจนักกีฬา ด้วยการเคารพแบบแผนและกฎกติกาของการเล่นกีฬา การทุ่มเทและใส่ใจต่อการเล่นกีฬาการเคารพต่อผู้เล่นฝั่งตรงข้าม และการมีมารยาทและมีจรรยาบรรณของการเป็นนักกีฬา เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ได้ผลลัพธ์ตามต้องการ

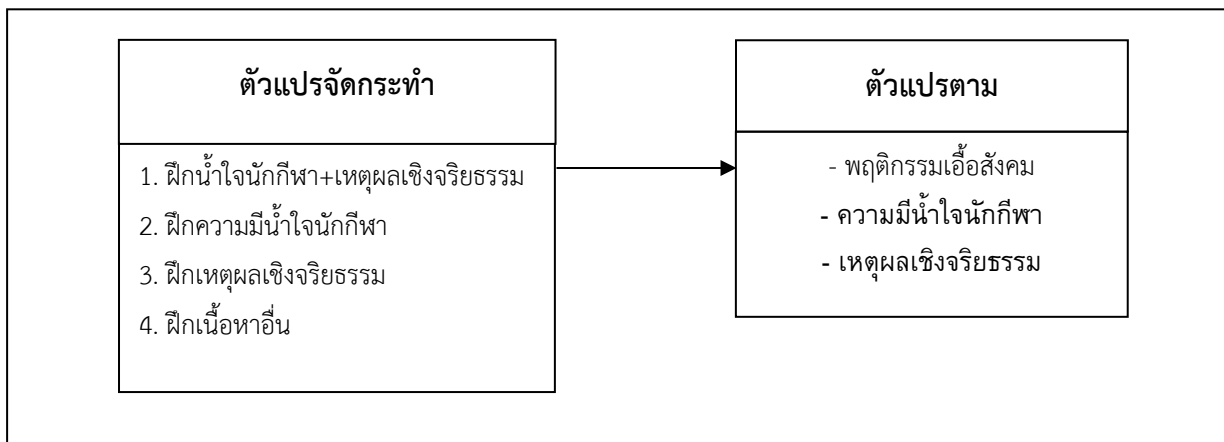
จากการประมวลเอกสาร ทำให้คาดหมายได้ว่า การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตลักษณะเหตุผลเชิงจริยธรรมและความมีน้ำใจนักกีฬาให้กับเด็กและเยาวชน จะทำให้เด็กนักเรียนที่ได้รับการฝึกกระทำพฤติกรรมเอื้อสังคมได้อย่างเหมาะสม และสามารถคงการกระทำพฤติกรรมนั้นอยู่ต่อไป (maintenance) รวมทั้งสามารถแผ่ขยาย (generalization) ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์อื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อไปได้ โดยคาดว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตลักษณะดังกล่าว จะมีจิตลักษณะในด้านต่าง ๆ ที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจิตลักษณะด้านที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม และคาดหมายว่าผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตลักษณะดังกล่าว จะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกฯ ด้วย โดยผู้ที่มีจิตลักษณะสูงหลายด้านจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเอื้อสังคมที่สูงกว่า และผู้ที่ได้รับการฝึกมากหลายด้าน ก็ได้รับการคาดหมายว่าจะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมที่สูงกว่าผู้ที่ได้รับการฝึกแต่เพียงด้านใดด้านหนึ่งด้วย

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้ฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬาและได้ฝึกการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม มีเหตุผลเชิงจริยธรรม และ/หรือ มีความมีน้ำใจนักกีฬา และ/หรือ มีพฤติกรรมเอื้อสังคม สูงกว่านักเรียนที่ได้ฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬาด้านเดียว หรือได้ฝึกการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านเดียว หรือไม่ได้รับการฝึกจิตลักษณะใด ๆ เลย โดยผลต่าง ๆ นี้จะพบผลในการวัดหลังฝึกฯ 2 เดือน

ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย



วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนทั้งสิ้น 120 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย ผ่านการส่งใบสมัครเข้าร่วมโดยการประสานงานจากอาจารย์ประจำชั้น

รูปแบบการทดลอง

การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้ มีตัวแปรจัดกระทำ 2 กลุ่ม คือ 1) การฝึกอบรมการพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬา และ 2) การฝึกอบรมเหตุผลเชิงจริยธรรม กรอบแนวคิดในการจัดกระทำเป็น 2 by 2 Factorial design (ดังตาราง 1) แบบ Pretest – Posttest with Control Group and Repeated - Measures Design โดยทำการสุ่มนักเรียนเข้าหนึ่งในสี่กลุ่มข้างล่างนี้อย่างไม่ลำเอียง (Random Assignment) กลุ่มละ 30 คน

ตาราง 1

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในงานวิจัย

กลุ่ม	Pretest ก่อนฝึก	การจัดกระทำ	Posttest 2 เดือนหลังฝึก
1	✓	ฝึกน้ำใจนักกีฬา + เหตุผลเชิงจริยธรรม	✓
2	✓	ฝึกน้ำใจนักกีฬา + ภาษาอังกฤษ	✓
3	✓	ฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม + ภาษาอังกฤษ	✓
4	✓	กลุ่มควบคุม ฝึกภาษาอังกฤษ	✓

ขั้นตอนการพัฒนานักเรียน

การฝึกอบรมจิตลักษณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา แบ่งการฝึกอบรมออกเป็น 2 ตอน คือ

1) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬา (ระยะเวลา 240 นาที) มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้มีความคิดและความเชื่อเกี่ยวกับการประพฤติตนอย่างเหมาะสมในการเล่นกีฬา ด้วยการเคารพกฎกติกา การเคารพทีมคู่แข่งหรือผู้เล่นฝั่งตรงข้าม รวมถึงการมีมารยาทและมีจรรยาบรรณของการเป็นนักกีฬา การพัฒนาจิตลักษณะด้านนี้ จะได้ดำเนินการโดยมีกิจกรรมการพัฒนา 4 กิจกรรมหลัก ได้แก่

กิจกรรมแรก กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเคารพแบบแผนและกฎกติกาของการเล่นกีฬา เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจถึงลักษณะและการคิดของผู้ที่มีน้ำใจนักกีฬาหลายประเภท ผ่านตัวอย่างภาพข่าวจากสื่อต่าง ๆ ในรูปแบบของคลิปวิดีโอเพื่อสร้างความน่าสนใจ

กิจกรรมที่สอง กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการทุ่มเทและใส่ใจต่อการเล่นกีฬา เพื่อให้นักเรียนมีแรงจูงใจอย่างเหมาะสมในการเล่นกีฬา รู้จักตั้งเป้าหมายของการเล่นกีฬาที่ถูกต้อง ที่ไม่ไขว่คว้าแต่ผลแพ้ชนะเพียงอย่างเดียว กิจกรรมที่สาม เป็นการฝึกหัดให้นักเรียนเข้าใจถึงการมีความเคารพต่อผู้เล่นฝั่งตรงข้ามจากการเห็นตัวแบบของการคิดและกระทำจากคลิปวิดีโอ และดำเนินการอภิปรายร่วมกันเพื่อฝึกการแก้ปัญหาจากสถานการณ์สมมติที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจนักกีฬา กิจกรรมที่สี่ เป็นการฝึกหัดให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีมารยาทและมีจรรยาบรรณของการเป็นนักกีฬา จากการเห็นตัวแบบของการคิดและกระทำจากนักกีฬามืออาชีพที่เป็นแบบอย่างที่ดี

2) การฝึกอบรมเหตุผลเชิงจริยธรรม (ระยะเวลา 240 นาที) ประเด็นของการอบรมยึดแนวทางการใช้เรื่องราวใกล้ตัวที่เกิดขึ้นในชีวิตเพื่อพัฒนาจริยธรรมในนักเรียน รวมถึงการประเมินผลการพัฒนาจริยธรรมควบคู่ไปกับการฝึกอบรม นักเรียนจะได้ทำการฝึกกิจกรรมการพัฒนาจริยธรรมและอภิปรายประเด็นความขัดแย้งทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ในการวิจัยเชิงทดลองนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีพัฒนาการเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่สูงขึ้น ผ่านคลิปวิดีโอ 2 เรื่องที่พัฒนาขึ้นเป็นชุดฝึกอบรม โดยแต่ละเรื่องจะมีลำดับของการพัฒนาเหตุผล คือ เน้นพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 1 ขั้นที่ 2 และ ขั้นที่ 3 สู่ขั้นที่ 4

สำหรับนักเรียนในกลุ่มควบคุม จะได้รับการฝึกด้วยเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในการทดลอง ด้วยการฝึกอบรมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ (ระยะเวลา 480 นาที) โดยสรุป กลุ่มที่ 1 ได้รับการฝึกความมีน้ำใจนักกีฬาและเหตุผลเชิงจริยธรรม (480 นาที) กลุ่มที่ 2 ได้รับการฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา (240 นาที) และทักษะภาษาอังกฤษ (240 นาที) กลุ่มที่ 3 ได้รับการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม (240 นาที) และทักษะภาษาอังกฤษ (240 นาที) และกลุ่มที่ 4 ได้รับการฝึกทักษะภาษาอังกฤษ (480 นาที)

เครื่องมือวัดตัวแปร

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบวัดตัวแปรต่างๆ 3 ฉบับ (พฤติกรรมเอื้อสังคม เหตุผลเชิงจริยธรรม และความมีน้ำใจนักกีฬา) กับแบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังอีก 1 ฉบับ รวมเป็น 4 ฉบับ โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบวัด 2 ประเภท คือ 1) แบบวัดที่มีมาตรฐานสูงจากงานวิจัยอื่นที่ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงและนำมาใช้เก็บข้อมูล และ 2) แบบวัดที่มีมาตรฐานสูงจากงานวิจัยอื่น ที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบวัดใหม่ ให้มีความเหมาะสมกับบริบททางสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทย โดยมีมาตรฐานประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

ในการวิจัยครั้งนี้ แบบวัดทุกชุดได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาว่ามีเนื้อหาที่ครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปรหรือไม่ ก่อนจะนำไปทดลองใช้ เพื่อทำการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ และหาคุณภาพทั้งแบบวัดของแบบวัดแต่ละชุด ในการนำแบบวัดไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง และพบว่าค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบวัดทั้งฉบับที่นำมาใช้มีค่าถึงระดับที่เชื่อถือได้ทางสถิติด้วย โดยพิสัยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า t) ของแบบวัดทั้งหมดอยู่ระหว่าง 2.04 ถึง 9.28 พิสัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัด (ค่า r) เท่ากับ 0.21 ถึง 0.76 สำหรับพิสัยค่าความเชื่อมั่นชนิดสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัด ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคม = 0.87 แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม = 0.75 และแบบวัดความมีน้ำใจนักกีฬา = 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลมี 2 ครั้ง โดยทำการเก็บข้อมูลทั้ง 3 ตัวแปรในทุกครั้ง ได้แก่ *ครั้งแรก* เป็นการเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง โดยให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมได้ตอบแบบสอบถามก่อนเข้าร่วมการฝึกอบรม *ครั้งที่สอง* เป็นการเก็บข้อมูลหลังการทดลอง 2 เดือน โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนที่เข้าโครงการฝึกอบรม โดยมีอาจารย์ของโรงเรียนกีฬาที่ได้รับมอบหมายควบคุมการตอบแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปและลักษณะพื้นฐานของตัวแปร วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2) ตรวจสอบการแจกแจงปกติโดยใช้ความเบ้ (skewness) ความโด่ง (kurtosis) และสถิติ Kolmogorov-Smirnov Test 3) ตรวจสอบความเท่ากันของเมทริกซ์ความแปรปรวน -แปรปรวนร่วมของตัวแปร โดยใช้สถิติบ็อกซ์ (Box's M) เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ และตรวจสอบความเท่ากันของตัวแปรทุกตัวด้วยวิธี Levene's Test 4) ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมหลายตัวแปร (MANCOVA)

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองการทำวิจัยในมนุษย์จากสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามใบรับรองจริยธรรมการวิจัย หมายเลขรับรอง SWUEC-029/2560E การเก็บข้อมูลมีการชี้แจงสิทธิในการให้ข้อมูลโดยสมัครใจและข้อมูลนั้นจะถูกเก็บเป็นความลับ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 120 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างหลักการคิดเชิงจริยธรรม 30 คน ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬา 30 คนฝึกจิตลักษณะ 2 ด้าน 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษาดังนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเพศชายจำนวน 75 คน (ร้อยละ 62.5) และเพศหญิงจำนวน 45 คน (ร้อยละ 37.5) ส่วนใหญ่มีอายุ 14 ปี (ร้อยละ 54.2) และ 15 ปี (ร้อยละ 23.3) มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.00 – 3.49 มากที่สุด (ร้อยละ 61.7) รองลงมา มีเกรดเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป (ร้อยละ 18.3) ซึ่งอาศัยอยู่กับเพื่อนร้อยละ 48.3 และอาศัยอยู่กับครอบครัวร้อยละ 37.5 โดยมีสถานภาพบิดามารดาสมรสอยู่ด้วยกัน ร้อยละ

70.0 และ หย่าร้าง/แยกกันอยู่ ร้อยละ 26.7 นอกจากนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบเล่นกีฬาที่เล่นเป็นกลุ่ม ร้อยละ 59.2 และชอบเล่นกีฬาที่เล่นคนเดียวร้อยละ 40.8

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมหลายตัวแปรของตัวแปรเหตุผลเชิงจริยธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา และ พฤติกรรมเอื้อสังคม โดยพิจารณาตามรูปแบบการฝึกอบรม ในระยะวัดผลหลังฝึกฯ 2 เดือน

แหล่งความแปรปรวน	ค่าสถิติ Wilks's Lambda	Multivariate F test	Hypothesis df	Error df	P
รูปแบบการฝึกอบรม	.55	8.47*	9.00	270.29	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมหลายตัวแปรของเหตุผลเชิงจริยธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา และพฤติกรรมเอื้อสังคม ระหว่างรูปแบบการฝึกอบรม (ฝึกการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ฝึกพัฒนาน้ำใจนักกีฬา และฝึกจิตลักษณะ 2 ด้าน) โดยใช้คะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา และพฤติกรรมเอื้อสังคมก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วมเพื่อให้คะแนนเริ่มต้นมีค่าเท่ากัน พบว่า จากการศึกษาในระยะวัดผลหลังฝึกฯ 2 เดือน รูปแบบการฝึกอบรม มีผลต่อเหตุผลเชิงจริยธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา และพฤติกรรมเอื้อสังคม อย่างมีนัยสำคัญ .05 (Wilks's Lambda = .55, F = 8.47) แสดงว่า รูปแบบการฝึกอบรม มีประสิทธิผลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ดังนั้นจึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างจำแนกรายตัวแปร ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของตัวแปรเหตุผลเชิงจริยธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา และพฤติกรรมเอื้อสังคม ในระยะวัดผลหลังฝึกฯ 2 เดือน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
เหตุผลเชิงจริยธรรม	รูปแบบการฝึกอบรม	9965.09	3.00	3321.70	2.95*	.04
	ความคลาดเคลื่อน	127402.00	113.00	1127.45		
	รวม	6580032.00	120.00			
ความมีน้ำใจนักกีฬา	รูปแบบการฝึกอบรม	5639.77	3.00	1879.92	15.21*	.00
	ความคลาดเคลื่อน	13968.27	113.00	123.61		
	รวม	1946743.00	120.00			
พฤติกรรมเอื้อสังคม	รูปแบบการฝึกอบรม	3594.42	3.00	1198.14	16.34*	.00
	ความคลาดเคลื่อน	8286.54	113.00	73.33		
	รวม	338896.00	120.00			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในระยะวัดผลหลังฝึกฯ 2 เดือน นักเรียนที่ได้รับรูปแบบการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีเหตุผลเชิงจริยธรรม ($F = 2.95$) ความมีน้ำใจนักกีฬา ($F = 15.21$) และพฤติกรรมเอื้อสังคม ($F = 16.34$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ระหว่างรูปแบบการฝึกอบรมในแต่ละตัวแปร ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4

ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของตัวแปรเหตุผลเชิงจริยธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา และพฤติกรรมเอื้อสังคม ระหว่างรูปแบบการฝึกอบรมในระยะวัดผลหลังฝึกฯ 2 เดือน

ตัวแปร	รูปแบบการทดลอง	คะแนนเฉลี่ย	เปรียบเทียบรายคู่	ผลต่างคะแนนเฉลี่ย	SE	P
เหตุผลเชิงจริยธรรม	ฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม M	257.10	MS - M	-29.96	11.24	.00*
	ฝึกน้ำใจนักกีฬา S	230.78	MS - S	-3.64	10.27	.72
	ฝึกจิตลักษณะ 2 ด้าน MS	227.14	MS - C	7.41	10.27	.47
	กลุ่มควบคุม C	219.73	M - S	26.32	11.32	.02*
			M - C	37.37	11.31	.00*
			S - C	11.05	10.39	.29
ความมีน้ำใจนักกีฬา	ฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม M	128.99	MS - M	3.98	3.85	.30
	ฝึกน้ำใจนักกีฬา S	130.70	MS - S	2.28	3.52	.52
	ฝึกจิตลักษณะ 2 ด้าน MS	132.98	MS - C	21.23	3.56	.00*
	กลุ่มควบคุม C	111.75	M - S	-1.71	3.88	.66
			M - C	17.25	3.87	.00*
			S - C	18.95	3.56	.00*
พฤติกรรมเอื้อสังคม	ฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม M	51.06	MS - M	8.08	2.79	.00*
	ฝึกน้ำใจนักกีฬา S	53.66	MS - S	5.49	2.55	.03*
	ฝึกจิตลักษณะ 2 ด้าน MS	59.13	MS - C	17.43	2.55	.00*
	กลุ่มควบคุม C	41.70	M - S	-2.59	2.81	.36
			M - C	9.35	2.80	.00*
			S - C	11.94	2.57	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของเหตุผลเชิงจริยธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา และพฤติกรรมเอื้อสังคมจากการวัดผลหลังฝึกฯ 2 เดือน ที่มีการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่ต่างกันรายคู่ พบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกจิตลักษณะ 2 ด้านมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมแตกต่างกับกลุ่มที่ได้รับการฝึกพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและกลุ่มที่ฝึกพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬา และกลุ่มควบคุมที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงกว่าทุกกลุ่ม แสดงว่า การฝึกจิตลักษณะ 2 ด้าน สามารถพัฒนาให้นักเรียนมีพฤติกรรม

เอื้อสังคมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกจิตลักษณะเพียงด้านเดียว นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกจิตลักษณะ 2 ด้านมีค่าเฉลี่ยเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมเพียงด้านเดียว และมีค่าเฉลี่ยของความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เช่นเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐาน พบว่า ในการวัดผลหลังฝึกฯ 2 เดือน นักเรียนที่ได้รับรูปแบบการฝึกอบรมแตกต่างกันมีพฤติกรรมเอื้อสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ที่ได้รับการฝึกการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม การพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬา และการฝึกจิตลักษณะ 2 ด้าน ภายหลังจากได้รับการฝึก มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ได้รับการฝึกจิตด้านใดด้านหนึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การที่นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมจิตลักษณะ 2 ด้าน มีพฤติกรรมที่วัดหลังฝึกอบรมมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม เป็นไปตามหลักจากทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ (Bhanthumnavin, 1995) ซึ่งกล่าวว่า ผู้ที่มีจิตลักษณะที่น่าปรารถนาหลายประการพร้อมกันมาก มักเป็นผู้ที่มีจิตลักษณะและพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากด้วย อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมด้านจิตลักษณะเพิ่มเติม จึงทำให้เป็นบุคคลที่มีจิตลักษณะที่พร้อมได้มากกว่า ซึ่งทำให้มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากกว่าอีกด้วย ดังที่ปรากฏในผลการวิเคราะห์

ข้อค้นพบในระยะวัดผลหลังฝึกฯ 2 เดือน ปรากฏผลที่สนับสนุนสมมติฐานในส่วนที่เป็นตัวแปรตามด้านพฤติกรรม เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Kaewsuttha et al. (2016) ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลอนามัยช่องปากของวัยรุ่นตอนต้น พบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมีพฤติกรรมการทำความสะอาดช่องปาก การบริโภคอาหารเพื่ออนามัยช่องปาก และสภาวะอนามัยช่องปากดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมถึงงานวิจัยของ Sharpe et al. (1995) ซึ่งทำการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬา ในกลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาหลักสูตรพลศึกษา พบว่า กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงของภาวะผู้นำและพฤติกรรมการจัดการความขัดแย้งในชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ Lianyang et al. (2019) ที่ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเล่นเกมส์ออนไลน์อย่างเหมาะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกอบรมแบบบูรณาการ ทั้งในด้านเจตคติ สุขภาพจิต และการรู้เท่าทันเกมส์ออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเล่นเกมส์ออนไลน์อย่างเหมาะสมในแต่ละด้าน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรจิตลักษณะและพฤติกรรม พบผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bhanthumnavin and Makaanong (2009) ซึ่งทำการศึกษาผลการฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะแบบบูรณาการที่มีผลต่อพฤติกรรมพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ พบว่า หลังการติดตามผล 3 เดือน ครูที่ได้รับการฝึกอบรม 2 ประการ เป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การควบคุมตน พฤติกรรมสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียนและการปรับพฤติกรรมนักเรียนอย่างเหมาะสมมากกว่ากลุ่มควบคุม

การพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬาปรากฏเห็นเด่นชัด เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Sritalaeng and Kwanboonchan (2015) ซึ่งศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้กิจกรรมกีฬารักบี้ฟุตบอลเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้กิจกรรมกีฬารักบี้ฟุตบอลเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬา พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความมีน้ำใจนักกีฬาหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองแตกต่างกันกับของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้กิจกรรมกีฬารักบี้ฟุตบอลแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรเหตุผลเชิงจริยธรรม ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงทดลองของ Mouratidou et al. (2007) ซึ่งศึกษาประสิทธิผลของวิชาพลศึกษาเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบผลที่สำคัญคือ หลังจากที่ได้เข้าเรียนในวิชาพลศึกษาที่มีการออกแบบใหม่เพื่อสร้างแรงจูงใจทางการเรียนและบรรยากาศในห้องเรียนทางบวก กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงของเหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม และพบผลเช่นเดียวกับงานของ Doyle (2015) ซึ่งทำการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเพื่อเพิ่มเหตุผลเชิงจริยธรรมในกลุ่มนักเรียน รวมถึงการศึกษาของ Torabizadeh et al. (2018) ที่ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนพยาบาล โดยพบว่ากลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงของเหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

จากผลการวิจัยในประเด็นนี้ มีข้อสรุปที่เด่นชัดเพื่อการพัฒนาสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ผลดีของการฝึกอบรมจิตลักษณะ แม้การฝึกจิตลักษณะเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ก็ส่งผลให้จิตลักษณะนั้น และจิตลักษณะที่นำปรารถนาในด้านอื่น รวมถึงพฤติกรรมด้านบวก ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาสูงขึ้นเมื่อทำการวัดผลหลังการฝึกอบรมฯ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงประสิทธิผลของการฝึกจิตลักษณะแบบบูรณาการ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผลดีของการฝึกอบรมจิตลักษณะแบบบูรณาการพร้อมกัน ซึ่งส่งผลให้พฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษา เพิ่มขึ้นเมื่อทำการวัดผลหลังการฝึกอบรมฯ ไปแล้ว 2 เดือน เนื่องจากพฤติกรรมเอื้อสังคมซึ่งเป็นตัวแปรตามในงานวิจัยนี้ เป็นพฤติกรรมที่ต้องใช้เวลาและอาศัยบริบทในการแสดงออก ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นเด่นชัดว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเมื่อได้รับการฝึกจิตลักษณะพร้อมกันทั้งสองด้าน แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงประสิทธิผลของการฝึกจิตลักษณะแบบบูรณาการ และเป็นข้อเสนอแนะที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อการวัดประเมินการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในกลุ่มเยาวชนได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกอบรมจิตลักษณะควบคู่กับการเรียนการสอนตามปกติ เพราะผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกจิตลักษณะแบบบูรณาการพร้อมกันทั้ง 2 ด้าน จะสามารถพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ตนมีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวมได้มาก จึงควรพิจารณาปรับแนวทางการฝึกอบรมในรูปแบบใหม่ ๆ ที่มีการบูรณาการเรื่อง

ของจิตลักษณะเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องกับการสอนในชั้นเรียน และควรให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือครู-อาจารย์ในการพัฒนาทักษะการพัฒนาจิตลักษณะต่าง ๆ

นอกจากนี้ แหล่งทุนวิจัยควรให้ทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างชุดฝึกอบรมแบบบูรณาการที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นชุดต้นแบบในการฝึกอบรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งนับเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เนื่องจากชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นในแต่ละครั้ง จะถูกเผยแพร่และนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งต่อไปควรจัดกลุ่มของการทดลองให้สอดคล้องกับคุณลักษณะและความรู้ความสามารถที่ควรเพิ่มเติมของนักเรียนมัธยม โดยมีการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มตามผลการวัดจิตลักษณะและความรู้ความสามารถ ซึ่งจะเป็นการให้ Treatment ได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และควรมีการทำวิจัยเพื่อฝึกอบรมบูรณาการลักษณะนี้ แต่มีการเพิ่มเติมตัวแปรการฝึกอบรมของแต่ละด้าน เช่น ความเข้มแข็งของลักษณะนิสัย (Character Strengths) หรือตัวแปรจิตลักษณะอื่น

ข้อจำกัดของงานวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบการจัดกระทำ (Manipulation check) แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงของวิธีการทดลอง จึงได้ดำเนินการในหลายประการเพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงภายใน (Internal validity) โดยขอความร่วมมือให้กลุ่มทดลอง รวมทั้งอาจารย์ประจำชั้นที่เป็นผู้ประสานงานฝึกอบรม ไม่เผยแพร่ข้อมูลหรือเนื้อหาส่วนหนึ่งใดของการฝึกอบรมด้วยการบอกเล่า หรือผ่านสื่อช่องทางใด ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรมและหลังจากฝึกอบรมไปแล้วไม่น้อยกว่า 60 วัน นอกจากนี้เมื่อฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยขอจัดเก็บเอกสารประกอบการฝึกอบรมที่แจกประกอบการเรียนรู้ทั้งหมดกลับคืน เพื่อมิให้ข้อมูลหรือเนื้อหาของการฝึก ล่วงรู้ไปยังกลุ่มควบคุมภายหลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้น

เอกสารอ้างอิง

- Batson, C. D., & Powell, A. A. (2003). Altruism and prosocial behavior. In T. Millon, M. J. Lerner, & I. B. Weiner (Eds.), *Handbook of Psychology and Social Psychology* (Vol 5, pp. 463-484). John Wiley & Sons.
- Bhanthumnavin, D. (2006). Kānwichai phūā kānphatthana: Honthāng sū khwāmsamret khōng nakphatthana [Research for development: The way to success for developers]. *Journal of Social Development*, 8(1), 1-40.
- Bhanthumnavin, D. (1995). *Thritsadi tonmai chāriyatham: Kānwichai læ kānphatthana bukkhon* [Psychological Theory of Moral and Work Behavior]. National Institute of Development Administration.

- Bhanthumnavin, D., & Makanong, A. (2009). *Raīngān kānwīchāi kān fuk ‘oprom chīt laksana læ thaksa bæp būranākān thī mī phon tō phruttkamkān phatthana nākriān khōng khru khandittasāt nai radap matthayommasuksa tōn ton* [Integrated Psychological and Skill Training Affecting Student-Developing Behaviors of Secondary School Mathematics Teachers] (Research report). National Research Council of Thailand.
- Carlo, G., Knight, G. P., McGinley, M., Zamboanga, B. L., & Hernandez-Jarvis, L. (2010). The multidimensionality of prosocial behaviors and evidence of measurement equivalence in Mexican American and European American early adolescents. *Journal of Research on Adolescence, 20*(2), 334-358. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2010.00637.x>
- Carlo, G., Streit, C., & Crockett, L. (2018). Generalizability of a traditional social cognitive model of prosocial behaviors to U.S. Latino/a youth. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology, 24*(4), 596-604. <https://doi.org/10.1037/cdp0000188>
- Courel-Ibanez, J., Sanchez-Alcaraz, B. J., Gomez-Marmol, A., Valero-Valenzuela, A., & Moreno-Murcia, J. A. (2019). The moderating role of sportsmanship and violent attitudes on social and personal responsibility in adolescents: A clustering-classification approach. *PLoS ONE, 14*(2), e0211933. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0211933>
- De Caroli, M. E., Falanga, R., & Sagone, E. (2014). Prosocial behavior and moral reasoning in Italian adolescents and young adults. *Research in Psychology and Behavioral Sciences, 2*(2), 48-53. DOI: 10.1371/journal.pone.0211933
- Demerouti, E., & Cropanzano, R. (2017). The buffering role of sportsmanship on the effects of daily negative events. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 26*(2), 263-274. <https://doi.org/10.1080/1359432X.2016.1257610>
- Department of Children and Youth. (2018). *Raīngān kānphatthana dek læ yaowachon pracham pī sōngphanhāroīhoksip* [Child and Youth Development Report Year 2017]. Ministry of Social Development and Human Security. https://www.dcy.go.th/webnew/upload/download/file_th_20181211144021_1.pdf
- Doyle, E. (2015). Taxing times: An educational intervention to enhance moral reasoning in tax. *Irish Educational Studies, 34*(2), 183-205. <https://doi.org/10.1080/03323315.2014.1001202>
- Dubas, K., Dubas, S., & Mehta, R. (2014). Theories of justice and moral behavior. *Journal of Legal, Ethical, and Regulatory Issues, 17*(2), 17-35. <https://www.abacademies.org/articles/jlerivol17no22014.pdf>
- Eisenberg, N. (1986). *Altruistic Emotion, Cognition and Behavior*. Erlbaum.

- Eisenberg, N., Guthrie, I. K., Murphy, B. C., Shepard, S. A., Cumberland, A., & Carlo, G. (1999). Consistency and development of prosocial dispositions: A longitudinal study. *Child Development, 70*(6), 1360-1372. <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1102&context=psychfacpub>
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., & Spinrad, T. L. (2006). Prosocial behavior. In N. Eisenberg, W. Damon & R. M. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology: Social, emotional, and personality development* (Vol. 3, 6th ed., pp. 646-718). Wiley.
- Eriksson, K., Vartanova, I., Strimling, P., & Simpson, B. (2020). Generosity pays: Selfish people have fewer children and earn less money. *Journal of Personality and Social Psychology, 118*(3), 532-544. <https://doi.org/10.1037/pspp0000213>
- Gibbons, S. L., & Ebbeck, V. (1997). The effect of different teaching strategies on the moral development of physical education students. *Journal of Teaching in Physical Education, 17*(1), 85-98.
- Gibbs, J. C. (2003). *Moral Development & Reality: Beyond the Theories of Kohlberg and Hoffman*. Sage.
- Kaewsuttha, N., Intarakamhaeng, U., & Duangchan, P. (2016). Phon khōng prōkrām kām prap plian phruttkam kāndulāe 'anāmai chōng pākkhōngō wairun tōn ton [The effect of behavioral modification program on oral hygiene care behavior of early adolescents]. *Journal of Humanities and Social Sciences, 8*(15), 58-75.
- Khathawanit, T. (2003). *Chittawitthaya thuāpai* [General Psychology]. Se-Education.
- Khemthong, W., Thanachanun, S., & Choochom, O. (2013). *Patchai thāng chit læ sathānākān thī kīeokhōng kap phruttkam sīasala khōng nakriān radap matthayommasuksā tōn plai 'amphāe phut monthon chāngwat Nakhōn Pathom* [Psychological and situational factors related to altruistic behavior of students in PhutthaMonthon district, Nakornpathom Province]. *Journal of Behavioral Science for Development, 5*(1), 176-187.
- Lianyang, T., Pimthong, S., & Peungposop, N. (2019). Phon khōng prōkrām soēsāng phrut kammakān lē kēm 'ōnlai yāng moṣom khōng nakriān chan matthayommasuksā tōn ton [The effect of proper online game behaviors enhancement program of lower secondary school students]. *Research and Development Health System Journal, 12*(1), 121-131.
- Meekhun, K. (2010). Kānphatthanā hētphon choēng chāriyatham duāi nithān chit chāriyatham [Development of moral reasoning with psycho-moral strength tale]. In *Khūmū " khru fuk " chut phatthanā chit būrānākān phalang chāriyatham* [The "Trainer" Manual, The Development of Integrated Psycho-Moral Strength] (pp. 41-59). National Research Council of Thailand.

- Mouratidou, K., Goutza, S., & Chatzopoulos, D. (2007). Physical education and moral development: An intervention programme to promote moral reasoning through physical education in high school students. *European Physical Education Review*, 13(1), 41–56. <https://doi.org/10.1177/1356336X07072675>
- Musschenga, A. W. (2009). Moral intuitions, moral expertise and moral reasoning. *Journal of Philosophy of Education*, 43(4), 597-613. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9752.2009.00707.x>
- Ngualamhin, A. (2010). *Kānchātkañ rianrū phalasuksā doī chai kitčhakam kilā futboñ tām næōkhit phatthana čharyatham khoṅg khōnbœk phuā phatthana khwām mīnām čhai nakkilā khoṅg nakriān prathom suksā* [Physical education learning management using football activities based on ethics development theory of Kohlberg to develop sportsmanship of the primary school students] (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok.
- Nonjuy, N. (2015). *Rupbæp kitčhakam kān sœmsāng khwām mīnām čhai nakkilā khoṅg naksuksā mahawitthayalai theknōloyiratchamongkhon lānna* [The activities model sportsmanship promotion of Rajamangala University of Technology Lanna students] (Doctoral dissertation). Naresuan University, Phitsanulok.
- Ongley, S. F., Nola, M., & Malti, T. (2014). Children's giving: Moral reasoning and moral emotions in the development of donation behaviors. *Frontiers in Psychology*, 5, 458. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00458>
- Phianchop, W. (1980). *Lakkān læ withikān soñ wichā phalasuksā* [Principles and Methods of Teaching Physical Education]. Thai Watana Panich.
- Pholsri, P. (2009). *Phonlakā rot 'on doī chai nangsu nithān thī mī tō hētphon chœng čharyatham khoṅg nakriān chan prathomsuksā pī thī hok* [Alternative: The results the ethical reasoning by a story book of students of primary grade 6] (Master's thesis). Thaksin University, Songkhla.
- Reynolds, S. J., & Ceranic, T. L. (2007). The effects of moral judgment and moral identity on moral behavior: An empirical examination of the moral individual. *Journal of Applied Psychology*, 92(6), 1610-1624. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.92.6.1610>
- Sharpe, T., Brown, M., & Crider, K. (1995). The effects of a sportsmanship curriculum intervention on generalized positive social behavior of urban elementary school students. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 28(4), 401-416. <https://doi.org/10.1901/jaba.1995.28-401>

- Shields, D., & Bredemeier, B. (1995). *Character Development and Physical Activity*. Human Kinetics.
- Sritalaeng, W., & Kwanboonchan, R. (2015). *Phon khōng kānchātkañ rianrū phalasuksā doī chai kitčhakam kilā rakbi futboñ phuā phatthana khwām minā chai nakkilā khōng nakriān chan matthayommasuksā* [The effects of health program management on weight and body fat percentage of overweight elementary school students]. *An Online Journal of Education*, 10(2), 444-456.
- Stornes, T., & Bru, E. (2002). Sportspersonship and perceptions of leadership: An investigation of adolescent handball players' perceptions of sportspersonship and associations with perceived leadership. *European Journal of Sport Science*, 6(2), 1-15.
<https://doi.org/10.1080/17461391.2002.10142577>
- Tengtrairat, J., Theeravekin, N., Naphaket, R., Siripanich, R., Phuwasonkun, W., Kaeokangwan, S., Tantiwit, S., & Witchawut, S. (2001). *Chittawitthaya thūapai* [General Psychology] (3rd ed.). Thammasat University Press.
- Thatsanasri, P. (2013). *Kānsuksā hētphon choēng chāriyatham dān khwām mī winai phān nithān katūñ 'æ ni mē chan samrap nakriān chan prathomsuksā pī thī hā rōngriān 'anubān lop burī* [Study of moral reasoning and discipline through cartoon animation stories for elementary students grade 5 at AnubanLopburi School] (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Theaparuk, P., & Thiwtanom, A. (2007). Suk phāwa khōng Khon Thai chut rōmton khōng khwām yū yen pensuk [Wellness of Thai people. The beginning of well-being]. *Warasan Setthakit Lae Sangkhom*, 44(1), 12-17.
- Torabizadeh, C., Homayuni, L., & Moattari, M. (2018). Impacts of Socratic questioning on moral reasoning of nursing students. *Nursing Ethics*, 25(2), 174–185. DOI: 10.1177/0969733016667775
- Tungcharoen, P., & Pimthong, S. (2018). *Sathānakān thāng sangkhom læ chit laksana thī kiēokhōng kap phruttkam kān pen phonlamuāng saichai sangkhom khōng nisit radap parinyā tri Mahāwitthaya lai Sīnakharinwirot* [Social situational and psychological factors related to active citizen behavior among undergraduate students of Srinakharinwirot University]. *Journal of Behavioral Science for Development*, 10(1), 146-165.
- Vallerand, R. J., Briere, N. M., Blanchard, C., & Provencher, P. (1997). Development and validation of the multidimensional sportspersonship orientation scale. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 19, 197-206. <https://doi.org/10.1123/jsep.19.2.197>

Yilmaz, O., Bahçekapili, H. G., & Sevi, B. (2019). Theory of moral development. In T. Shackelford & V. Weekes-Shackelford (Eds). *Encyclopedia of Evolutionary Psychological Science*. Springer International Publishing.